

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 102/2026-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], 2. [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], 3. [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], 4. [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], 5. [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], 6. [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], 7. [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], 8. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 9. [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], 10. [REDACTED], [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], 11. [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], 12. [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], 13. [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], 14. [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], 15. [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], a 16. [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., Záhradnícka 51, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Senica sp. zn. 5C/7/2022 z 29. júla 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. septembra 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením okresného súdu. Napadnuté uznesenie navrhujú zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Tiež požadujú finančné zadostučinenie 1 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 5 C 7/2022 sa sťažovatelia návrhom z 8. februára 2022 domáhali neodkladného opatrenia v znení, že žalovaný (mesto Šaštín-Stráže, pozn.) je povinný zdržať sa akýchkoľvek úkonov smerujúcich k obmedzeniu alebo ukončeniu užívania bytov obývaných sťažovateľmi, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Podanou žalobou sa sťažovatelia domáhali určenia, že sú nájomcami bytov bližšie špecifikovaných v žalobe a ďalších nárokov s alternatívou finančných nárokov.

3. Okresný súd uzneseniami vyššieho súdneho úradníka z 10. marca 2022 uložil sťažovateľom povinnosť zaplatiť súdny poplatok 16,50 eur za návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Uzneseniami z 5. apríla 2022 uložil sťažovateľom povinnosť zaplatiť súdny poplatok 16,50 eur za odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

4. Proti uzneseniam okresného súdu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a za odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na neodkladné opatrenie podali sťažovatelia 16. marca 2022 a 8. apríla 2022 sťažnosti, ktoré odôvodnili tým, že v konaní majú postavenie spotrebiteľov, a preto sa na nich vzťahuje osobné zákonné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov [§ 4 ods. 2 písm. v) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“)]. Vyslovili presvedčenie, že so žalovaným uzatvárali zmluvy ako spotrebiteľia, žalovaný ako dodávateľ sa zaviazal poskytnúť nielen nájom bytu, ale po splnení dohodnutých podmienok prevod vlastníckeho práva k týmto bytom. Skutočnosť, že žalovaný je subjektom územnej samosprávy, nevyklučuje, aby mal status dodávateľa.

5. O sťažnostiach sťažovateľov rozhodol okresný súd napadnutým uznesením z 29. júla 2025, ktorým sťažnosti sťažovateľov zamietol ako nedôvodné. Pokiaľ žalovaný vykonáva činnosť prenájmu nehnuteľností, táto činnosť je podnikateľskou činnosťou – živnosťou len vtedy, ak sa popri prenájme poskytujú aj iné než základné služby spojené s prenájmom [§ 4 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „živnostenský zákon“)]. Z obsahu podanej sťažnosti, vyjadrenia žalovaného a ani z obsahu samotných zmlúv nevyplýva, že by žalovaný poskytoval iné ako základné služby, preto nemožno dospieť k záveru, že by žalovaný vykonával prenájom nehnuteľností ako podnikateľskú činnosť. Žalobcovia v sťažnostiach nekonkretizovali, čím žalovaný naplňoval status dodávateľa, akou konkrétnou činnosťou, službou alebo tovarom. Tvrdenia o potrebe extenzívneho výkladu nepostačujú, pretože týmto spôsobom by status dodávateľa mal v podstate každý subjekt, ktorý by vykonával akúkoľvek činnosť, prípadne poskytoval odplatné plnenie pre iného. Posudzované zmluvy nemajú charakter formulárovej zmluvy. Skutočnosť, že žalovaný vyhotovil zmluvnú dokumentáciu a má

určitú organizačnú štruktúru, ešte nenapĺňa znaky asymetrického vzťahu zmluvných strán a nezakladá ich znevýhodnené postavenie. Okresný súd tak dospel k záveru, že nájomné zmluvy medzi žalobcom a sťažovateľmi nemali charakter spotrebiteľskej zmluvy, preto sa na sťažovateľov nevzťahuje oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

II. Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia uvádzajú, že v súvislosti s konaním vedeným okresným súdom pod sp. zn. 5C/7/2022 už ústavnou sťažnosťou namietali porušenie základného práva na súdnu ochranu. Ústavnú sťažnosť podali proti uzneseniu okresného súdu z 20. januára 2023, ktorým bola zamietnutá ich sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o zastavení konania pre nezaplatenie súdnych poplatkov za podanú žalobu. Okresný súd vychádzal z toho, že uzatvorené nájomné zmluvy nemajú charakter spotrebiteľskej zmluvy, v dôsledku čoho sťažovatelia nemajú status spotrebiteľa a nie sú oslobodení od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. v) zákona o súdnych poplatkoch. Ústavný súd rozhodol o ústavnej sťažnosti nálezom sp. zn. I. ÚS 498/2023 z 29. februára 2024, ktorým vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu z 20. januára 2023, ktoré zároveň zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Ústavný súd vyhodnotil záver okresného súdu o tom, že na sťažovateľov sa nevzťahuje zákonné osobné oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, za nedostatočne odôvodnený, pričom presvedčivé a riadne odôvodnenie rozhodnutia je žiaduce o to viac, že napadnutým uznesením v spojení s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka bolo konanie zastavené.

7. Podľa sťažovateľov okresný súd opätovne posúdil otázku ich poplatkovej povinnosti arbitrárne a tiež v rozpore so základnými princípmi právneho štátu. Sťažovatelia odôvodňujú porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie v troch rovinách. Napadnuté uznesenie je podľa sťažovateľov (i) nepreskúmateľné, pretože jeho odôvodnenie nereaguje na ich argumentáciu nastolenú v sťažnostiach, (ii) je v rozpore s nálezom sp. zn. I. ÚS 498/2023 z 29. februára 2024 a (iii) je zaťažené nesprávnym právnym záverom o povinnosti platiť súdne poplatky. Sťažovatelia nesúhlasia so záverom, že žalovanému neprislúcha status dodávateľa, a poukazujú na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C-485/21 z 27. októbra 2022, ktorý vychádza zo širokého poňatia tohto pojmu. Poukazujú na to, že okrem nájomného splácali žalovanému postupne časť kúpnej ceny jednotlivých bytov. Išlo preto o odplatné úkony, zmluvné podmienky boli vopred pripravené žalovaným, sťažovatelia ich mohli iba prijať alebo odmietnuť. Okresný súd neodôvodnil, prečo považuje pre priznanie statusu dodávateľa za nevyhnutné, aby sa popri prenájme vykonávali aj iné než základné služby spojené s prenájomom.

8. Podľa sťažovateľov okresný súd dospel formalistickou aplikáciou práva k nesprávnym právnym záverom, že sú povinní v súvislosti s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia uhradiť súdne poplatky. Namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy odôvodňujú tým, že od uzavretia nájomných zmlúv nerušene užívali predmetné nehnuteľnosti,

uhrádzali nájomné a ďalšie platby súvisiace s prevádzkou bytov. Očakávali, že po splnení dohodnutých podmienok nadobudnú byty do vlastníctva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľov spočíva v námietke, že im okresný súd uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh na neodkladné opatrenie a za odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a to napriek skutočnosti, že sú v zmysle § 4 ods. 2 písm. v) zákona o súdnych poplatkoch oslobodení od platenia súdnych poplatkov. Spornou bola otázka, či nájomné zmluvy, ktoré uzatvorili sťažovatelia so žalovaným mestom Šaštín-Stráže, majú charakter spotrebiteľskej zmluvy, čo by odôvodňovalo oslobodenie od súdnych poplatkov.

10. Ústavný súd pripomína, že v prípade trov a súdnych poplatkov realizuje meritórny prieskum výnimočne, ak je vo veci nepochybný ústavný rozmer a je potrebné, aby svojou interpretáciou do právnych vzťahov vstúpil (III. ÚS 357/2020), resp. že rozhodovanie o súdnych poplatkoch – napr. o oslobodení od súdnych poplatkov, o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a podobne – spravidla nemôže byť predmetom ústavnej ochrany, pretože aj keď sa jeho výsledok sekundárne dotýka účastníka konania, samotný „spor“ o oslobodenie od súdnych poplatkov vzhľadom na podstatu konania v zásade nedosahuje intenzitu opodstatňujúcu porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa. Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, aby vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii zákonných ustanovení týkajúcich sa súdnych poplatkov vychádzať (porov. I. ÚS 610/2022).

11. Zároveň ústavný súd považuje za potrebné rovnako pripomenúť, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (napr. I. ÚS 98/2020).

12. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania, resp. strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (I. ÚS 546/2020).

13. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorého podstata je zhrnutá v rámci bodu 5 tohto uznesenia, ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa argumentáciou sťažovateľov týkajúcou sa prípadného zákonného oslobodenia od platenia súdnych poplatkov riadne zaoberal. Okresný súd preto posudzoval nájomné zmluvy, ktoré zakladali právny vzťah medzi žalovaným

a sťažovateľmi, z hľadiska tohto, či majú charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka uzatvorenej medzi dodávateľom a spotrebiteľom, pričom obe zmluvné strany musia spĺňať tento status. Hodnotil, či žalovaný má status dodávateľa, teda osoby, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Vysvetlenie, že žalované mesto prenájom bytov nerealizovalo ako svoju obchodnú činnosť, pretože popri prenájme neboli poskytované sťažovateľom aj iné než základné služby spojené s prenájmom, nemožno považovať za arbitrárne. Kritérium pre hodnotenie prenájmu ako obchodnej činnosti vychádzalo z ustanovenia § 4 ods. 1 živnostenského zákona. Na to nadväzujúce právne posúdenie kľúčovej otázky so záverom, že žalovaný nemá status dodávateľa, nie je výsledkom právneho omylu a ani prejavom formálnej aplikácie práva.

14. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti vyjadrujú názor, že samotný prenájom bytov zo strany žalovaného napĺňa znaky podnikania, čo by u žalovaného zakladalo status dodávateľa. Tomu odporuje zmienené ustanovenie živnostenského zákona, podľa ktorého je prenájom bytov podnikaním až vtedy, ak sa popri prenájme poskytujú aj iné ako základné služby, čo preukázané nebolo a neuvádzajú to ani sťažovatelia v ústavnej sťažnosti. Okresný súd v napadnutom uznesení jasne vysvetlil, prečo bolo potrebné hodnotiť poskytovanie týchto iných služieb zo strany žalovaného (okrem samotného prenájmu) ako podmienky pre priznanie statusu dodávateľa.

15. Neobstojí tvrdenie sťažovateľov, že napadnuté uznesenie je v rozpore s nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 498/2023 z 29. februára 2024. V tomto rozhodnutí ústavný súd konštatoval nedostatočné odôvodnenie dôvodov, pre ktoré okresný súd sťažovateľom nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov za podané žaloby proti žalovanému, v dôsledku čoho bolo konanie zastavené a žaloba nebola prejednaná. Tak im nebol daný priestor na prístup k súdu, čo vyžaduje jasné vyrovnanie sa s tvrdením sťažovateľov o oslobodení od súdnych poplatkov. Napadnuté uznesenie okresného súdu takýmto nedostatkom postihnuté nie je.

16. Navyše, rozhodnutie o poplatkovej povinnosti sťažovateľov nemalo vplyv na prístup sťažovateľov k súdu, pretože zaplatenie súdneho poplatku im bolo uložené až po tom, keď okresný súd o návrhu na neodkladné opatrenie rozhodol. Okresný súd sa zrejme pod vplyvom záverov nálezu ústavného súdu touto otázkou komplexne zaoberal so záverom, že sťažovateľom oslobodenie od súdnych poplatkov nepatrí, pretože žalovaný nemá status dodávateľa a nájomné zmluvy medzi žalovaným a sťažovateľmi tak nemali charakter spotrebiteľskej zmluvy. Vysvetlenie tohto záveru v napadnutom uznesení nemožno považovať za arbitrárne.

17. Napadnuté uznesenie okresného súdu nie je svojvoľné ani zjavne neodôvodnené a nevyplýva z neho ani aplikácia príslušných právnych noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Právne posúdenie kľúčovej otázky statusu žalobcu neodporuje posúdeniu Súdnym dvorom Európskej únie, ktorý akcentuje široké poňatie tohto pojmu. V prejednávanej veci nebolo preukázané, akou konkrétnou činnosťou mal žalovaný naplniť status dodávateľa. Samotná skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom okresného súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o arbitrárnosti alebo nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia.

18. Ústavný súd tak dospel k záveru, že napadnuté uznesenie nebolo spôsobilé porušiť základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. To platí aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, keď zo skutočností uvedených v ústavnej sťažnosti (očakávanie nadobudnutia bytov do vlastníctva, pozn.) nevyplýva žiadna možnosť jeho porušenia, reálnosť ktorej by ústavný súd mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov v celom rozsahu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2026

Robert Šorl
predseda senátu